

Η Λόττε στη Βαϊμάρη και η αποκάλυψη μιας εποχής

ΤΟΜΑΣ ΜΑΝ

Η Λόττε στη Βαϊμάρη

μτφρ.: Θόδωρος Παρασκευόπουλος
εκδ. Πατάκης

της **ΧΡΥΣΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Το σπουδαίο έργο του Γερμανού συγγραφέα Τόμας Μαν (1875-1955), του βραβευμένου με το Νομπέλ Λογοτεχνίας το 1929, «Η Λόττε στη Βαϊμάρη» κυκλοφόρησε σχετικά πρόσφατα στα ελληνικά (πρώτη φορά το 2000 από τον Εξάντα). Ένα έργο που συνομιλεί με το μυθιστόρημα «Τα πάθη του νεαρού Βέρθερου», καθώς αναδεικνύει την προσωπικότητα του ίδιου του Γκαίτε (1749-1832), αλλά και ζητήματα όπως είναι η πολιτική, η σχέση της προσωπικότητας του συγγραφέα με το έργο του, σε ποιο σημείο συναντώνται η πραγματικότητα και η καλλιτεχνική δημιουργία, ποια είναι η ατμόσφαιρα της εποχής που εξετάζεται και ποιες οι προεκτάσεις της στο μέλλον.

Σ' αυτό το δίκοψο δράση μυθιστόρημα, η ιστορία επικεντρώνεται στην άφιξη της ηρωίδας του Γκαίτε, της Λόττε, στη Βαϊ-

Στο βιβλίο του Τόμας Μαν, όλα τα στοιχεία που καταγράφονται προβάλλουν την ιστορική περίοδο και το δημιουργικό περιβάλλον στη Γερμανία.

μάρη, όπου μένουν οι συγγενείς της αλλά και ο Γκαίτε, ο οποίος στηρίχτηκε σε πραγματικά γεγονότα όταν έγραφε το επι-

στολικό του μυθιστόρημα «Τα πάθη του νεαρού Βέρθερου». Η Λόττε, άλλωστε, είναι ιστορικό πρόσωπο· πρόκειται για τη Σαρλόττε Κέστνερ, την οποία γνώρισε και ερωτεύτηκε ο Γκαίτε στο Βέτσλαρ όταν αυτή ήταν αρραβωνιασμένη με φίλο του. Η άφιξη της ώριμης πια γυναίκας στο κεντρικό ξενοδοχείο της Βαϊμάρης προκαλεί αναστάτωση στους κατοίκους της πόλης, οι οποίοι επιθυμούν να γνωρίσουν από κοντά το πρότυπο του διάσημου έργου.

Στα εννέα κεφάλαιά του, ο αναγνώστης παρακολουθεί τις συζητήσεις που αναπτύσσονται μεταξύ της Λόττε και των επισκεπτών στο ξενοδοχείο, αλλά και ό,τι συζητήθηκε με τον ίδιο τον Γκαίτε στο τέλος, ενώ στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στον νομικό Γερούτζαλεμ, σε ιστορικό πρόσωπο, που έδωσε τέλος στη ζωή του λόγω του έρωτά του για μια παντρεμένη γυναίκα. Αυτόν, εξάλλου, είχε ως πρότυπο ο Γκαίτε όταν σκιαγραφούσε την αυτοκτονία του ήρωά του. Όλα τα στοιχεία που καταγράφονται, πολύ συχνά με ειρωνεία, ίδια με αυ-

τήν που χρησιμοποιεί και ο Γκαίτε στα έργα του, προβάλλουν την ιστορική περίοδο αναφοράς αλλά και αναδεικνύουν ένα γόνιμο και δημιουργικό περιβάλλον στον χώρο των Γραμμάτων και των Τεχνών στη Γερμανία.

Και όπως ο «Βέρθερος», το επιστολογραφικό μυθιστόρημα, το σύμβολο του κινήματος Sturm und Drang, εκφράζει την αναζήτηση της ελευθερίας του υποκειμένου μέσω της σύγκρουσής του με τις κοινωνικές συμβάσεις, έτσι και το έργο του Τόμας Μαν, μέσω των μακροσκελών συζητήσεων της ηρωίδας με τα άτομα που συναντά στη Βαϊμάρη, προβάλλει την οπτική γωνία του κάθε προσώπου και τις προσλαμβάνουσές τους ως προς τη σχέση τους με τον μεγάλο ποιητή και κάτοικο της πόλης. Ο κάθε ένας αναδεικνύει πλευρές του που παραλείπονται από τον άλλο, ενώ ο ίδιος ο Γκαίτε πιστεύει, κατά τον Τόμας Μαν, ότι ο γερμανικός λαός θα μπορούσε να βοηθήσει τον υπόλοιπο κόσμο, αφού διαθέτει τις δυνατότητες και ικανότητες να γίνει το «άλας της γης». Μέσω

της επικοινωνίας των δύο έργων, του «Βέρθερου» και της «Λόττε στη Βαϊμάρη», αναδεικνύεται η σχέση του Γκαίτε και του έργου του με τα καλλιτεχνικά ρεύματα της εποχής, τα πνευματικά κινήματα, αλλά επίσης προβάλλεται και η εποχή κατά την οποία έζησε ο Τόμας Μαν. Τίποτε δεν είναι τέλειο και κάθε τι έχει τους δύο πόλους του, τα αντίθετά του.

Για τη γραφή του Τόμας Μαν, άλλωστε, ο Γκόλο Μαν, ο γιος του, έγραφε στο άρθρο του «Αναμνήσεις από τον πατέρα μου», χαρακτηριστικά: «Γενικά του αρκούσαν πολύ μικρές εξωτερικές εντυπώσεις. Τα υπόλοιπα, το πιο σημαντικό, τα αναλάμβανε το δικό του πνεύμα... Ήξερε να παρατηρεί για λίγο από μακριά, διακριτικά, με τα μάτια της ψυχής του...» (περιοδικό «Εποχές», αριθμός 32, Δεκέμβριος 1965).

Το μυθιστόρημα του Τόμας Μαν «Η Λόττε στη Βαϊμάρη» θα παρακινήσει τον αναγνώστη να διαβάσει και πάλι το αξεπέραστο για την ευαισθησία και τον μοντερνισμό του έργο του Γκαίτε, που στάθηκε και η αφορμή για τη δημιουργία του πρώτου.